

21-03-2021

Læsning:

Denne hellige lektie skriver profeten Esajas: Herren talte på ny til

Akaz:

»Bed om et tegn fra Herren din Gud, nede fra dødsriget eller oppe fra det høje.«

Akaz svarede:

»Jeg vil ikke bede om noget tegn, for jeg vil ikke udæske Herren.«

Da sagde Esajas:

»Hør nu, Davids hus. Er det ikke nok, at I er mennesker til besvær?

Skal I også besvære min Gud? Men Herren vil selv give jer et tegn:

Se, den unge kvinde skal blive med barn og føde en søn, og hun skal give ham navnet Immanuel.«

Esajas' Bog 7,10-14

Læsning:

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas:

Da Elisabeth var i sjette måned, blev englen Gabriel sendt fra Gud til en by i Galilæa, der hedder Nazaret, til en jomfru, der var forlovet med en mand, som hed Josef og var af Davids hus.

Jomfruens navn var Maria.

Og englen kom ind til hende og hilste hende med ordene:

»Herren er med dig, du benådede!«

Hun blev forfærdet over de ord og spurgte sig selv, hvad denne hilsen skulle betyde.

Da sagde englen til hende:

»Frygt ikke, Maria! For du har fundet nåde for Gud. Se, du skal blive med barn og føde en søn, og du skal give ham navnet Jesus. Han skal blive stor og kaldes den Højestes søn, og Gud Herren skal give ham hans fader Davids trone; han skal være konge over Jakobs hus til evig tid, og der skal ikke være ende på hans rige.«

Maria sagde til englen:

»Hvordan skal det gå til? Jeg har jo aldrig været sammen med en mand.«

Englen svarede hende:

»Helligånden skal komme over dig, og den Højestes kraft skal overskygge dig. Derfor skal det barn, der bliver født, også kaldes helligt, Guds søn. Også din slægtning Elisabeth har undfanget en søn, nu i sin alderdom. Hun, om hvem man siger, at hun er ufrugtbar, er i sjette måned; thi intet er umuligt for Gud.«

Da sagde Maria:

»Se, jeg er Herrens tjenerinde. Lad det ske mig efter dit ord!«
Så forlod englen hende.

Lukasevangeliet 1,26-38

Prædiken

Det er Mariæ bebudelses dag.

I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, Amen!

Marias historie er provokerende – også i dag. Den udfordrer os, fordi den strider imod alt det, som vi ellers har lært.

Vi kan til nød acceptere, at hun får besøg af en engel – for det kan være en metafor for alt muligt: En indre stemme, et naturfænomen, en følelse osv.

Men en jomfrufødsel – det er for meget. Det er kun noget, der sker for kommodovaraner og kvælerslanger.

Skal vi virkelig tro på det?

Maria var et ordentligt menneske. Hun havde forlovet sig med en pæn håndværker. Og hun regnede sikkert med at få en redefuld unger, der selv skulle være håndværkere eller blive mødre til håndværkere.

Ifølge Lukas kom der så et sendebud fra Gud og fortalte hende, at hun skulle få et barn.

Ikke på den almindelige måde – nej!

For Helligånden skulle skabe liv i hende.

Maria er fra en anden tid – en fjern fortid. Men selvom folk ikke havde adgang til den viden og teknologi, vi har, var de hverken ubegavede eller uvidende.

Lægekunsten var omtrent på samme niveau som i England under dronning Victoria.

I oldtiden vidste man, hvordan man kunne udvinde opium til at dulme sine smerter med. Sølvnitrat var kendt for sin bakteriedræbende virkning.

Man havde lært sig at destillere – men brugte det kun til at destillere saltet ud af havvand. Og stoffers densitet – eller vægtfylde – blev selvfølgelig brugt af de gamle grækere og romere til at bestemme, om en guldmønt var ægte.

Det er tankevækkende, at romerne og grækerne havde adgang til en naturvidenskabelig viden, der lå langt foran vor tids sproglige studenter.

Det kan derfor ikke overraske os, at Maria vidste tilstrækkeligt til at protestere mod englens logik.

Hvordan skal jeg blive gravid, når jeg ikke har været sammen med en mand? spørger hun med rette.

Kvinder – og mænd – skaber ikke liv ved egen kraft.

Der skal to til, og det vidste også helt almindelige mennesker godt den gang i antikken.

Dilemmaet mellem tro og tvivl har altid været svært, men det bliver sat på spidsen, når vi får fortalt om jomfrufødslen.

Adskillige præster er kommet på glatis, når de har indrømmet, at de tvivlede på netop denne historie.

Men de har været i godt selskab.

De har været i selskab med Maria selv.

Historien strider nemlig imod menneskers urgamle erfaring af naturen og dens love. Derfor får vi også fra de tidligste tider af kristendommens historie et utal af fornuftige og logiske forslag til, hvordan det hele kunne være gået til i virkeligheden.

Det er ikke svært at argumentere for, hvordan historien er opstået.

Det ligner nemlig den om fjereren, der blev til fem høns.

Paulus var den første, der skrev noget ned om kristendommen, som blev gemt.

Han blev selv kristen ganske kort tid efter, at Jesus var blevet korsfæstet. Han mødte derfor aldrig den historiske Jesus.

Og Paulus havde alt for travlt med at finde ud af, hvad tro og nåde er. Detaljer om Jesu barndom havde han ikke tid til.

Heller ikke Markus, der cirka 40 år efter korsfæstelsen skrev det tidligste af de fire evangelium, bekymrer sig om undfangelsen.

Men da Matthæus fatter pennen et sted i nærheden af det første århundredeskifte, er situationen en anden.

Tiden er gået, og man har snakket meget om denne Jesus.

Den tids mennesker var lige så nysgerrige, som vi er i dag. De spurgte sig selv og hinanden, hvem han var søn af, og hvad hans far lavede. Derfor fortæller Matthæus, at Josef var tømrer.

Han fortæller også, at Maria blev gravid ved hjælp af Helligånden. Og at Josef i øvrigt blev ret skuffet over, at Maria tilsyneladende ikke helt var, hvad hun skulle have været, siden hun i bogstaveligste forstand lavede et barn på ham.

Hos Matthæus er det derfor Josef, der får besøg af Gabriel.

Englen forsikrer Josef om, at det, der er sket, er Guds vilje.

Det er først Lukas, der folder hele historien ud, som vi kender den.

Han insisterer på, at der ikke var en kødelig mand indblandet.

Hertil kan vi sagtens bruge vores almindelige sunde fornuft til at afvise Lukas og hans historie.

Den er bare resultatet af, at hver forfatter har dynget nye spændende elementer til sin egen historie for at fange læsernes interesse.

Men Marias tvivl kortsletter historien.

Hun bruger sin sunde fornuft til at sætte et – meget forsigtigt – spørgsmålstegn ved, om det nu kunne være rigtigt.

Maria var en helt almindelig ung kvinde med en helt almindelig sund skepsis.

Det er netop derfor, at Gud vælger hende og ikke en af de kvinder, der havde udmærket sig ved at studere skrifterne og i det hele taget kvalificere sig på alle måder.

Maria tvivler, fordi hun ved, at nye, små mennesker bliver til, når en mand og en kvinde kommer sammen.

Da hun ytrer sin tvivl til englen, får hun at vide, at Helligånden skal komme over hende – skal overskygge hende.

Derfor vil det barn, hun skal føde, blive helligt. Og Maria – denne kvinde, der på mange måder er helt almindelig, og som tillod sig at tvivle – hun vælger at tro.

Hun hengiver sig til det, der er blevet bestemt for hende.

Maria hører en stemme.

Og hendes tvivl om, hvorvidt den stemme nu virkelig kan tale sandt, taler til os.

For på trods af sin tvivl, viser hun tillid til gud.

Vi moderne mennesker har i hvert fald haft en teoretisk mulighed for at få et grundigere indblik i naturens orden, end Maria og hendes samtidige havde.

Vi er for længst holdt op med at tro, at sygdom er Guds straf over os.

Vi modvirker fattigdom, forudsiger jordskælv (nogen af dem) og piller ved klimaet.

For kun 200 år siden var det utænkeligt, at de kemiske stoffer, der udgør livet her på jorden, skulle kunne skabes i et laboratorium. I dag laver vi disse stoffer i store mængder i laboratorier.

Ja – forskere er i gang med at lave helt almindelige hudceller om til de første forstadier til ægceller og sædceller.

Vi har luret Gud kortene af, og vi er begyndt at hjælpe ham med at holde styr på denne uregerlige planet – faktisk så meget, at vi fristes til at tro, vi kan klare det hele selv.

Det er ikke så sært, at vi somme tider kan tvivle på, om Gud stadig er der.

Undfangelse ved Helligånden – det kan vi give mange gode, videnskabelige forklaringer på.

At det er et resultat af den psykologiske proces, når man fortæller en historie mange gange.

At Maria havde haft et hemmeligt forhold til en anden mand.

At Maria og Josef havde delt badevand. Fortsæt selv ...

Tror vi derfor på undfangelsen ved Helligånden?

Måske skal vi stille spørgsmålet på en anden måde – ihukommende, hvor meget vi har erkendt om naturen i de sidste par hundrede år.

Tror vi på, at vi ved alt, hvad der er værd at vide?

Har vi afsløret alle naturens mysterier, og kender vi alle denne verdens hemmeligheder?

Det gør vi nok ikke.

Gud er – trods vores ihærdige indsats igennem de sidste par århundreder - stadig lidt foran.

Med dagens tekst fra Lukas evangeliet om Mariæ Bebudelse er vi blevet plantet midt i det kristne mysterium.

Lad os tage det til os – og lad det tale til os i vores eget sprog. Om tro og om tvivl. Og først og fremmest om tillid og hengivelse.

Amen!